

# İCRA HUKUKUNDA SÜRELER

Av. Talih UYAR\*

İcra ve iflas hukukunda yer alan “sürelere ilişkin kurallar”, İİK m. 19’da HUMK m. 161 ve 162’ye paralel şekilde düzenlenmiştir.

## I. Süreler, gün, ay ve yıl olarak hesaplanır.

aa. Gün olarak belirlenen sürelerde “ilk gün” hesaba katılmaz, (İİK m. 19/I)<sup>1</sup> örneğin; örnek 163 ödeme emri borçluya 2.2.2004 tarihinde tebliğ edilmişse, 5 günlük itiraz süresi 7.2.2004 günü tatil saatinde sona erer. Ancak, ayrıık olarak, yasada ilk günün hesaba katılacağı açıkça belirtilmişse, ilk gün hesaba dahil edilerek süre hesaplanır. Örneğin; “karısı veya kocası ve kan ve sıhrıyet itibariyle usul veya fûrundan birisi ölen bir borçlu aleyhine, ölüm günüyle beraber 3 gün talik olunur” (İİK m. 52). Keza, “terekenin borçlarından dolayı ölüm günü ile beraber 3 gün takip geri bırakılır” (İİK m. 53/II). Bu ayrıık durumların dışında, özellikle bütün şikayet ve itirazınız sürelerinin hesaplanmasında, sürenin başladığı ilk günün hesaba katılmaması gerekir.

bb. Ay ve yıl olarak belirlenen süreler, ayın ya da yılın kaçınıcı günü işlemeye başlamış ise, biteceğı ay veya yılın aynı gününde (örneğin; 10.2.2004 tarihinde işlemeye başlayan “altı aylık süre” (İİK m. 67/I) 10.8.2004 günü tatil saatinde; 10.2.2004 günü işlemeye başlayan “iki yıllık süre” (İİK m. 100/I) 10.2.2006 günü tatil saatinde ve biteceğı ayın sonunda böyle bir gün yoksa ayın son günü (örneğin; 31 Martta başlayan bir aylık süre (İİK m. 272/I)), 30 Nisanda biter.

II. Bu süreler, yasanın öngördüğü şekilde bazen tefhim (İİK m. 65/V, 97/VI, 264/I, II, III, 363 vs.) bazen tebliğ (İİK m. 62/I, 65/II, V vs.) bazen öğrenme (16/I, 96/III, 134/II, IV, 347 vs.) bazen bir olayın oluş tarihi “ölüm tarihi” (İİK m. 52, 53), “ihale tarihi” (İİK m. 134) bazen ilan (İİK m. 44/II,

<sup>1</sup> İzmir Barosu üyesi.

<sup>1</sup> Bkz., 12. HD. 25.10.2002 T. 13358/21837; 29.6.1999 T. 8379/8903; 8.7.1998 T. 7571/8350; 20.6.1986 T. 13068/7230

235/I, 392/I) bazen bir işlemin yapılması “*haciz işleminden itibaren*” (İİK m. 106) tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Öğleden sonra tatil olan günler Ramazan ve Kurban Bayramları’nın arife günleri; 28 Ekim günü, işgünüdür. Sürenin son günü böyle bir güne rastlarsa, süre o gün öğle saatinde sona erer.

Bir sürenin sonuncu günü “*resmi tatil günü*” ne rastlarsa, süre “*tatili izleyen günde*” ve o günün tatil saatinde (İİK m. 19/IV)<sup>2</sup> biter (İİK m. 19/III).<sup>3</sup>

Buna karşın, “*resmi tatil günleri*” süreye dahildir. Yani, sürenin içinde kalan resmi tatil günleri de hesaba dahil edilir ve bu nedenle süre uzatılmaz.<sup>4</sup> Örneğin; borçluya 3.2.2004 pazartesi tarihinde icra emri tebliğ edilmiş ve 5.2.2004 - 8.2.2004 tarihleri Kurban Bayramı’na rastlarsa, 7 günlük süre 4.2.2004 salı günü işlemeye başlar, 10.2.2004 pazartesi günü tatil saatinde biter. Görüldüğü gibi bu durumda, borçluya itiraz için sadece 2 gün kalmaktadır. Başka bir deyişle, 7 günlük yasal itiraz süresi fiilen 2 güne inmiş olmaktadır: Doktrinde<sup>5</sup> bu durumun adil olmadığı belirtilerek “*gün*” yerine “*iş günü*” kavramının yapılacak yasa değişikliğinde kabul edilmesi Ticaret Yasası, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasaları örnek gösterilerek önerilmiştir.

III. Resmi tatil günleri nelerdir? 2429 sayılı “*Ulusal Bayram ve Genel Tattiller Hakkındaki Kanun*” a ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na göre:

a. Ulusal bayram (Cumhuriyet Bayramı): 28 Ekim günü saat 13:00’den itibaren başlar ve 29 Ekim günü devam eder.

b. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı: 23 Nisan günü,

c. Resmi bayram günleri,

aa. Atatürk’ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı: 19 Mayıs günü,

bb. Zafer Bayramı: 30 Ağustos günü,

d. Dini bayram günleri,

aa. Ramazan Bayramı: Arife günü saat 13:00’den itibaren 3,5 gün,

bb. Kurban Bayramı: Arife günü saat 13:00’den itibaren 4,5 gün,

<sup>2</sup> Bkz., 12. HD. 1.11.1982 T. 8067/7881

<sup>3</sup> Bkz., 12. HD. 8.11.2002 T. 20910/22881; 15.10.1999 T. 10914/12395; 15.2.1994 T. 16972065; 20.6.2002 T. 12213/13285; 21.4.2000 T. 5420/6443; 20.4.2000 T. 5605/6283; 19.4.2002 T. 7043/8237; 9.12.1999 T. 15359/16106; 28.9.1998 T. 8779/9653; 22.9.1997 T. 8594/9086; 20.12.1983 T. 10224/11434; 13.10.1981 T. 5774/7422

<sup>4</sup> Bkz., 12. HD. 21.4.1977 T. 7435/7711

<sup>5</sup> MOROĞLU, E. *İcra ve İflas Kanunu’nun Uygulanmasında Güncel Sorunlar Sempozyumu*, s. 114 Karşı görüş için bkz., POSTACIOĞLU, İ. a.g.e., Sempozyum, s. 120

e. Yılbaşı: 1 Ocak günü.

Yukarıda belirtilen bu günlerde tüm “resmi daire ve kuruluşlar” tatil edilir. Hafta tatili cumartesi<sup>6</sup> ve pazar günüdür.

IV. Süreler ya İcra ve İflas Kanunu’nda açıkça belirlenmiştir ya da bu belirlemeyi, yasanın öngördüğü durumlarda icra ve iflas organı genellikle icra memuru yapar:

a. İcra ve İflas Kanunu’nda Belirlenmiş Olan Süreler: İcra ve İflas Kanunu’nda belirlenmiş olan süreler çok değişiktir.<sup>7</sup> Kanun yapıcı bu süreleri; 1 gün, 3 gün, 5 gün, 7 gün, 1 hafta, 10 gün, 15 gün, 20 gün, 30 gün, 1 ay, 2 ay, 3 ay, 4 ay, 6 ay, 1 yıl, 2 yıl, 5 yıl, 10 yıl ve 20 yıl olarak öngörmüştür.

İcra ve İflas Kanunu’nda açıkça belirlenmiş olan bu süreleri öngördükleri maddelerle birlikte şöyle sıralamak mümkündür.<sup>8</sup>

| <u>İİK m.</u> | <u>Süre</u> | <u>İİK m.</u> | <u>Süre</u> | <u>İİK m.</u> | <u>Süre</u> | <u>İİK m.</u> | <u>Süre</u> |
|---------------|-------------|---------------|-------------|---------------|-------------|---------------|-------------|
| 7/I           | 1 yıl       | 97/IX         | 7 gün       | II            | 7 gün       | 270/III       | 15 gün      |
| I             | 10 yıl      | 99            | 7 gün       | 163/II        | 4 ay        | 271/I         | 10 gün      |
| 9             | 1 gün       | 101/I         | 1 yıl       | 164/I         | 10 gün      | 272/I         | 1 ay        |
| 16/I          | 7 gün       | II            | 7 gün       | 168/I-2       | 10 gün      | II            | 15 gün      |
| 18/III        | 10 gün      | 103           | 3 gün       | 3             | 5 gün       | III           | 7 gün       |
| III           | 30 gün      | 104/III       | 3 gün       | 4             | 5 gün       | 274/I         | 7 gün       |

<sup>6</sup> 657 sayılı Devlet Memurları K. m. 99/II

<sup>7</sup> 16.12.1994 tarihinde yapılan ve 1.1.1997 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu’ndaki son değişikliklerle, Kanton Usul Kanunları’nda oldukça farklı düzenlenmiş olan sürelerin hepsi 20 güne çıkarılmıştır. Örneğin; borçtan kurtulma davası (İsviçre İİK m. 83/II), istihkak davası (İsv. İİK m. 107/IV; 108/II), hacizde ve iflasta sıra cetveli davası (İsv. İİK m. 148/I; 250/I), iflasta istihkak davasında (İsv. İİK m. 242/II) süreler yeknesak bir biçimde yirmi gün olmuştur. Eğer dava gereksiz yere sürüncemede bırakılmıyorsa veya daha kısa süre için bir usul ekonomisi (daha az yargılama gideri) gerekçesi yoksa veya basitlik bakımından sürenin kısa olması gerekmiyorsa şimdiye kadar mutad 10 günlük süre korunmuştur... Davaya katılanlardan (borçlu, alacaklı veya üçüncü kişi) birisi yurtdışında ise, süre uzatılabilir (İsv. İİK m. 33/II). Bu, İsviçre İİK’nın hem mahkemeler hem idari makamlar için öngördüğü süreler için geçerlidir. Ancak bu itiraz, dava ve şikayet süreleri içindir (Taşpınar, S., *İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış* (75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, 2004, s. 611 vd.)).

<sup>8</sup> Kuru, B., *İcra ve İflas Hukukunda Müddetler* (H. C., Oğuzoğlu’na Armağan, 1972, s. 621 vd.) Yener, G., (“İcra ve İflas Kanunu’ndaki Müddetlerin Değişikliği” a.g.e., Sempozyum, s. 90 vd.).

|        |        |          |        |          |        |         |        |
|--------|--------|----------|--------|----------|--------|---------|--------|
| 24/I   | 7 gün  | 106/I    | 1 yıl  | 5        | 5 gün  | 276/II  | 3 gün  |
| 25/I   | 7 gün  | I        | 2 yıl  | 6        | 10 gün | III     | 7 gün  |
| 26/I   | 7 gün  | 111/I    | hemen  | 6        | 3 gün  | 278/II  | 2 yıl  |
| IV     | 5 gün  | II       | 3 ay   | 169a/I   | 30 gün | 280/I   | 5 yıl  |
| IV     | 30 gün | III      | 1 yıl  | III      | 6 ay   | 284     | 5 yıl  |
| 29/II  | 7 gün  | III      | 2 yıl  | 170a     | 5 gün  | 285/V   | 6 ay   |
| 31/I   | 7 gün  | III      | 10 yıl | 171/II-2 | 5 gün  | V       | 1 yıl  |
| 32     | 7 gün  | 112/I    | 1 ay   | 3        | 5 gün  | 286/II  | 5 gün  |
| 33/I   | 7 gün  | 116/I    | 5 gün  | 4        | 5 gün  | III     | 10 gün |
| 33a/II | 7 gün  | 118/I    | 7 gün  | 172      | 5 gün  | 287/I   | 10 gün |
| 39/I   | 10 yıl | 123      | 2 ay   | 173/I    | 5 gün  | II      | 3 ay   |
| 44/I   | 15 gün | 124/II   | 10 gün | II       | 15 gün | VI      | 2 ay   |
| II     | 1 yıl  | 125/II   | 1 yıl  | III      | 7 gün  | 291/III | 10 gün |
| III    | 2 ay   | 126/I    | 7 gün  | 178/II   | 15 gün | 292/I   | 20 gün |
| V      | 2 ay   | I        | 1 ay   | III      | hemen  | II      | 10 gün |
| 52     | 3 gün  | 126/II-3 | 10 gün | 179b/IV  | 1 yıl  | 294/III | 10 gün |
| 53/I   | 3 gün  | 126/II-4 | 15 gün | 194/I    | 10 gün | 295/II  | 10 gün |
| 56     | 1 gün  | 128/I    | 3 gün  | 206/V-C  | 1 yıl  | 296/I   | 10 gün |
| 60/2   | 7 gün  | 128a/I   | 7 gün  | 208/III  | 3 ay   | 299     | 10 gün |
| 3      | 7 gün  | II       | 1 yıl  | 217      | 30 gün | 301/I   | 10 gün |
| 4      | 7 gün  | III      | 10 gün | 218/II   | 20 gün | 302     | 10 gün |
| 61/I   | 3 gün  | 130      | 10 gün | II       | 2 ay   | 303/III | 2 ay   |
| 62/I   | 7 gün  | 133/I    | hemen  | 219/I    | 10 gün | 307/I   | 10 gün |
| II     | 3 gün  | I        | 3 gün  | 219/II-2 | 1 ay   | 309ç/II | 7 gün  |
| 65/II  | 3 gün  | I        | 7 gün  | 5        | 10 gün | 309g/II | 6 ay   |
| V      | 7 gün  | I        | 10 gün | 220      | 10 gün | 309h/I  | 10 gün |
| 66/II  | hemen  | 134/II   | 7 gün  | 221/IV   | 7 gün  | 309i/II | 5 yıl  |
| 67/1   | 1 yıl  | II       | 20 gün | 223/III  | 7 gün  | 318/I   | 6 ay   |
| 68/I   | 6 ay   | III      | 10 gün | V-1      | 7 gün  | 320/I   | 10 gün |

|         |        |          |        |          |        |         |         |
|---------|--------|----------|--------|----------|--------|---------|---------|
| 68a/I   | 6 ay   | VI       | 1 yıl  | 225      | 7 gün  | 322     | hemen   |
| 68b/I   | 15 gün | 135/I    | 7 gün  | 228/II   | 7 gün  | 323/II  | 1 yıl   |
| II      | 1 ay   | II       | 15 gün | 232      | 3 ay   | II      | 2 yıl   |
| 69/II   | 7 gün  | 142/I    | 7 gün  | 235/I    | 15 gün | 327/I   | 4 ay    |
| 72/VII  | 1 yıl  | 143/III  | 1 yıl  | 237/II   | 20 gün | 329/II  | 6 ay    |
| 75/I    | 3 gün  | VI       | 1 yıl  | 242/I    | 1 ay   | 332/I   | 2 yıl   |
| 77      | 7 gün  | VI       | 20 yıl | 249/I    | 10 gün | II      | 2 yıl   |
| 78/II   | 1 yıl  | 146/1    | 15 gün | 256      | 6 ay   | 336     | 1 ay    |
| 79/I    | 3 gün  | 2        | 7 gün  | 261/I    | 10 gün | 339/I   | 7 gün   |
| 84/I    | 2 ay   | 147/I-2  | 7 gün  | 262/II   | 3 gün  | 347     | 3 ay    |
| 89/II   | 7 gün  | 149/II   | 30 gün | 264/I    | 7 gün  | 347     | 1 yıl   |
| III     | 7 gün  | 149a/I   | 7 gün  | II       | 7 gün  | 352/I   | 5 gün   |
| III     | 15 gün | 149b/I-1 | 30 gün | III      | 1 ay   | 353/I   | 7 gün   |
| III     | 20 gün | 2        | 7 gün  | IV       | 1 ay   | 355/I   | 1 hafta |
| III     | 1 yıl  | 150      | 7 gün  | 265/I    | 7 gün  | 356/III | hemen   |
| III     | 2 yıl  | 150e/I   | 1 yıl  | II       | 7 gün  | 357     | hemen   |
| V       | 3 gün  | I        | 2 yıl  | 267/II   | 7 gün  | 358/III | 7 gün   |
| 94/III  | 1 ay   | 152/III  | 1 yıl  | III      | 7 gün  | 362     | 10 yıl  |
| 96/II   | 3 gün  | 153/I    | 15 gün | 269/II   | 7 gün  | 363/II  | 10 gün  |
| III     | 7 gün  | 155      | 7 gün  | III      | 6 ay   | 366/I   | 15 gün  |
| 97/VI   | 7 gün  | 156/IV   | 1 yıl  | IV       | 3 gün  | III     | 10 gün  |
| 97/VIII | 1 yıl  | 157      | 1 ay   | 269a     | 6 ay   |         |         |
| VIII    | 2 yıl  | 158/I    | 15 gün | 269c/III | 10 gün |         |         |

İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenmiş olan bu süreleri bir başka açıdan aşağıdaki şekilde de sıralamak mümkündür:

#### **Hemen;**

İİK 66/II (imzaya itiraz halinde, alacaklının icra dairesinden, tatbiki medar imzaların celbini isteme süresi).

İİK 111/I (borcun taksitle ödenme teklifinde; birinci taksitin yatırılma süresi).

İİK 133/I (taşınmaz ihale bedelinin yatırılma süresi).

İİK 168/I (kam. sen. mah. hac. yolu ile takiplerde; borçluya senet sureti ile birlikte ödeme emri gönderilme süresi).

İİK 178/III (borçlunun, aczini bildirerek iflasını isteme süresi).

İİK 264/II (ihtiyati haciz kararına dayalı haciz yoluyla takiplerde; itirazın alacaklıya tebliğ süresi).

İİK 267/II (ihtiyati haciz kararına dayalı iflas yoluyla takiplerde; itirazın alacaklıya tebliğ süresi).

İİK 322 (kesinleşmiş fevkalade mühlet kararının ilanı süresi).

İİK 353/III (borçlunun maaş ve ücretinde kesinti yapmakla görevli kişiler hakkındaki malumatın icra dairesine verilme süresi).

İİK 357 (ilgililerin, icra dairesince yapılan tebliğ ve emirleri yerine getirme süresi).

### **1 gün;**

İİK 9 (para ve değerli eşyanın tevdi süresi).

İİK 56 (müddetin sonunun, talik gününe rastlaması halinde müddetin ne kadar uzayacağı).

### **3 gün;**

İİK 52 (borçlunun ailesinden birinin ölmesi halinde takibin tatili süresi).

İİK 53/I (terekenin borçlarında ölüm nedeniyle takibin tatili süresi).

İİK 61/I (borçluya ödeme emri gönderme süresi).

İİK 62/II (alacaklıya, takibe itiraz edildiğinin bildirilme süresi).

İİK 65/II (gecikmiş itirazda bulunma süresi).

İİK 75/I (mal beyanında bulunma süresi “*genel haciz yolu ile takiplerde; itirazın iptaline veya itirazın kaldırılmasına veya kambyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takiplerde; ödeme emrine itirazın reddine karar verilmesi halinde*”).

İİK 79/I (hacze başlama süresi).

İİK 89/V (gecikmiş itirazda bulunma süresi).

İİK 96/II (istihkak iddiasına itiraz süresi).

İİK 103 (haciz tutanağını davet üzerine inceleme süresi).

İİK 104/III (hacze iştirak halinde davet süresi).

İİK 128/I (mükellefiyet listesine itiraz süresi).

İİK 133/I (kendisine taşınmaz ihale olunan kimsenin ihale bedelini yatırmaması üzerine, bu kişiden önce en yüksek teklifte bulunan kimseye taşınmazı teklif ettiği bedelle alıp almayacağını bildirmesi için tanınan süre).

İİK 168/I-VI (kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takiplerde ödeme emrine itirazın reddedilmesi halinde, mal beyanında bulunma süresi).

İİK 262/II (ihtiyati haciz tutanağının tebliğ süresi).

İİK 276/II (kiralanan taşınmazda tahliye sırasında üçüncü kişi ile karşılaşılması halinde tahliyeyi erteleme süresi).

#### **5 gün;**

İİK 26/IV (taşınmazların tahliye ve tesliminde, taşınmaz içinde bulunup da ilama dahil olmayan eşyanın borçlu tarafından, icra dairesinin teslim ettiği yerden veya alacaklıdan alınma süresi).

İİK 168/I-3 (kam. sen. mah. hac. yoluyla takiplerde; takip dayanağı senedin kambyo senedi niteliğinde olmaması halinde, şikayet süresi).

İİK 168/I-4 (kam. sen. mah. hac. yoluyla takiplerde; imzaya itiraz süresi).

İİK 168/I-5 (kam. sen. mah. hac. yoluyla takiplerde; borca itiraz süresi).

İİK 170 a (kam. sen. mah. hac. yoluyla takiplerde; takip dayanağı senedin kambyo senedi niteliğinde olmaması halinde şikayet süresi).

İİK 171/II-2 (kam. sen. mah. iflas yoluyla takiplerde ödeme süresi).

İİK 171/II-3 (kam. sen. mah. iflas yoluyla takiplerde; itiraz ve şikayet süresi).

İİK 171/II-4 (kam. sen. mah. iflas yoluyla takiplerde; borçlunun iflasının istenme süresi).

İİK 172 (kam. sen. mah. iflas yoluyla takiplerde; itiraz ve şikayet süresi).

İİK 173/I (kam. sen. mah. iflas yoluyla takiplerde; itiraz ve şikayetlerin icra dairesine bildirilme süresi).

İİK 286/II (konkordato müddetinin kendiliğinden kalkma süresi).

İİK 352/I (icra tetkik merciinin, duruşma yaptığı durumlarda, icra suçları hakkında karar verme süresi).

**7 gün;**

İİK 16/I (şikayet süresi).

İİK 24/I (ilamda hükmolunan menkulü teslim süresi).

İİK 25/I (ilamda hükmolunan çocuğu teslim süresi).

İİK 26/I (ilamda hükmolunan gayrı menkulü teslim süresi).

İİK 29/II (gemi veya gayrı menkulde bulunan üçüncü kişiye tanınan dava açma süresi).

İİK 31/I (kaldırılmasına veya yerine getirilmesine hükmolunan irtifak hakları ile gemi üzerindeki intifa haklarına ilişkin ilamların yerine getirilme süresi).

İİK 32 (para ve teminat verilmesi hakkındaki ilamlarda; borcun ödenme ve teminatın verilme süresi).

İİK 33/I (ilamlı takiplerde icranın geri bırakılmasını isteme süresi).

İİK 33 a/II (ilamın zamanaşımına uğramadığı konusunda genel mahkemede dava açma süresi).

İİK 60/2 (genel haciz yoluyla takiplerde; borcun ödenme süresi).

İİK 60/3 (genel haciz yoluyla takiplerde; imza itirazında bulunma süresi).

İİK 60/4 (genel haciz yoluyla takiplerde; mal beyanında bulunma süresi).

İİK 62/I (genel haciz yoluyla takiplerde; ödeme emrine itiraz süresi).

İİK 65/V (gecikmiş itirazda; mazeretin kabulü kararından itibaren itirazın kaldırılmasını veya itirazın iptalini isteme süresi).

İİK 69/II (borçtan kurtulma davası açma süresi).

İİK 77 (sonradan kazanılan malları beyan süresi).

İİK 89/II (birinci haciz ihbarnamesine itiraz süresi).

İİK 89/III (birinci ve ikinci haciz ihbarnamesine itiraz süresi).

İİK 96/III (borçlu veya üçüncü kişinin istihkak iddiasında bulunma süresi).

İİK 97/VI (üçüncü kişinin tetkik merciinde istihkak davası açma süresi).

İİK 97/IX (üçüncü kişinin, haczedilen şey veya satılıp da bedeli henüz alacaklıya verilmemiş bedel hakkında istihkak davası açma süresi).

İİK 99 (üçüncü kişinin zilyetliği halinde, alacaklının üçüncü kişi hakkında istihkak davası açma süresi).

İİK 101/II (hacze iştirak taleplerine iştirak süresi).

İİK 118/I (satış bedelinin ödenme süresi) “*menkullerde*”.

İİK 126/I (düzeltme ilan süresi).

İİK 128a/I (kıymet takdirine şikayet süresi/şikayet tarihinden itibaren gerekli masraf ve ücretin yapılacak bilirkişi incelemesi için merci dosyasına yatırılma süresi).

İİK 133/I (ihale bedelinin yatırılmaması nedeniyle ihalenin feshinden sonra en yüksek teklifte bulunan kimsenin taşınmazı almayı kabul etmemesi halinde yeniden yapılacak ihalenin ilan süresi).

İİK 134/II (ihalenin feshini isteme süresi).

İİK 135/I (ihale edilen taşınmazın alıcı adına tapuya tescil süresi).

İİK 142/I (sıra cetveline itiraz davası açma süresi).

İİK 146/2 (menkul rehininin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde; itiraz süresi).

İİK 147/I-2 (menkul rehininin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde; mal beyanında bulunma süresi).

İİK 149a/I (ip. par. çev. yolu ile ilamlı takiplerde; icranın geri bırakılmasını isteme süresi).

İİK 149b/I-2 (ip. par. çev. yolu ile ilamsız takiplerde; ödeme emrine itiraz süresi).

İİK 150 (ip. par. çev. yolu ile ilamsız takiplerde; ödeme emrine itiraz süresi).

İİK 155 (iflas yoluyla takiplerde ödeme süresi).

İİK 158/II (depo kararının yerine getirilme süresi).

İİK 173/III (iflas davasında; borcun yatırılması “*depo edilmesi*” için borçluya tanınan süre).

İİK 221/IV (iflas bürosunun işlemlerine karşı şikayet süresi).

İİK 223/III (iflas idaresi toplantıları için çağrı süresi).

İİK 223/V-1 (iflas idaresinin, alacaklılar toplantısının kararlarına karşı, tetkik merciine şikayet süresi).

İİK 225 (iflasta alacaklılar toplantısının kararlarına karşı şikayet süresi).

İİK 228/II (iflas idaresinin üçüncü kişinin istihkak iddialarını reddetmesi halinde, istihkak davası açması için üçüncü kişiye verdiği süre)

İİK 264/I (ihtiyati haczi tamamlayan merasim süresi).

İİK 264/II (ihtiyati haciz kararının uygulanmasından sonra gönderilen ödeme emrine itiraz edilmesi halinde, itirazın kaldırılmasını isteme veya itirazın iptali davası açma süresi).

İİK 265/I (ihtiyati haciz kararına itiraz süresi).

İİK 265/II (üçüncü kişilerin, ihtiyati haciz kararına itiraz süresi).

İİK 267/II (ihtiyati haciz kararından sonra iflas yolu ile takibe başvurulması halinde itirazın kaldırılmasını isteme süresi).

İİK 267/III (ihtiyati haciz kararından sonra iflas yolu ile takibe başvurulması ve ödeme emrine itiraz edilmemesi halinde iflas davası açma süresi).

İİK 269/II (temerrüt nedenine dayalı ilamsız tahliye takiplerinde ödeme emrine itiraz süresi).

İİK 272/III (tahliye emrine itiraz süresi).

İİK 274/I (tahliye emrine itiraz süresi).

İİK 276/III (tahliye takiplerinde tetkik merciinin tahliye isteyene veya üçüncü kişiye mahkemeye müracaat için verdiği süre).

İİK 309ç/II (mal var. terki sur. konkordatoda; tasfiye memurlarının satış kararına karşı “alacaklılar kurulu”na itiraz ve bu kurumun kararlarını şikayet süresi).

İİK 339/I (mal beyanından sonra kazanılan malları ve kazanç ile gelirden meydana gelen artışları icra dairesine bildirme süresi).

İİK 358/III (yedieminlerin, icra dairesinin tazmin kararına karşı tetkik merciine şikayet süresi).

**1 hafta;**

İİK 355/I (borçlu memur ve müstahdemlerin maaş ve ücretlerinin haczedildiği hususunun, ilgili icra dairesine bildirilme süresi).

**10 gün;**

İİK 18/III (tetkik merciinde duruşma yapılmayan işlerde karar verme süresi).

İİK 124/II (şartnamenin açık bulundurulma süresi) “*gayrı menkul satışlarında*”.

İİK 126/II-3 (gayrı menkul satışlarında; birinci arttırma ile ikinci arttırma günü arasında bulunması gereken süre).

İİK 128a/III (kıymet takdirine yönelik şikayetlerde, tetkik merciince yetkisizlik kararı verilme süresi).

İİK 130 (satış bedelini ödeme süresi) “*gayrı menkul satışlarında*”.

İİK 133/I (taşınmaz ihale bedelinin yatırılma süresi).

İİK 134/III (ihalenin feshine ilişkin şikayetlerde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verme süresi).

İİK 164/I (iflas kararının temyiz süresi).

İİK 168/I-2 (kam. sen. mah. hac. yolu ile takiplerde; borcu ödeme süresi).

İİK 168I-6 (kam. sen. mah. hac. yolu ile takiplerde; mal beyanında bulunma süresi).

İİK 194/I (iflasta; hukuk davalarının durma süresi).

İİK 219/I (adi tasfiyenin ilan süresi).

İİK 219/II-5 (iflasın adi tasfiyesinden ilk alacaklılar toplantısının yapılacağı süre).

İİK 220 (reddedilen miraslarda alacaklıların kayıt süresi).

İİK 249/I (pay cetveli ile son hesabın iflas dairesine bırakılma süresi).

İİK 261/I (ihtiyati haciz kararının infazını isteme süresi).

İİK 269c/III (temerrüt nedenine dayalı tahliye takiplerinde tahliye kararının infazı için geçmesi gereken süre).

İİK 271/I (kiralananndan kaçırılan eşyayı geri isteme süresi).

İİK 286/III (konkordato talebinin reddi kararının temyiz süresi).

İİK 287/I (konkordato mühletine itiraz süresi).

İİK 291/III (ilgililerin, konkordato komiseri tarafından kıymeti takdir edilen rehinli malların kıymetinin yeniden takdirini isteme süresi).

İİK 292/II (konkordatoda, alacaklıların belgeleri inceleyebilme süresi).

İİK 294/III (konkordatoya katılma süresi).

İİK 295/II (konkordatoya muvafakat etmiş alacaklıların müşterek borçlu ile borçlunun kefillerine haber verme süresi).

İİK 296/I (konkordatoya ilişkin dosyanın komiserce mahkemeye sunulma süresi).

İİK 299 (konkordato hakkında verilen kararın temyiz süresi).

İİK 301/I (konkordatonun reddinden sonra iflasa karar verme süresi).

İİK 302 (konkordatoda alacakları itiraza uğramış alacaklılara tanınan dava açma süresi).

İİK 307/II (konkordatonun feshi talebi üzerine mahkemece verilecek kararı temyiz süresi).

İİK 309h (kon. tas. memurlarının hazırladığı pay cetvelinin, iflas dairesinde incelenmek için hazır bulundurma süresi).

İİK 320/I (fevkalade mühlet kararının temyiz süresi).

İİK 363/II (tetkik mercii kararlarının temyiz süresi).

İİK 366/III (tetkik merciinin hukuk kararlarına karşı, karar düzeltme isteminde bulunma süresi).

### **15 gün;**

İİK 44/I (ticareti terk edenlerin durumu ticaret siciline bildirim zorunluluğu süresi).

İİK 68b/I (borçluya hesap özetini noter aracılığıyla gönderme süresi).

İİK 89/III (üçüncü haciz ihbarnamesi üzerine menfi tespit davası açma süresi).

İİK 126/II-4 (ipotek sahibi alacaklıların ve diğer ilgililerin, taşınmaz üzerindeki haklarını gayri menkul satış ilanı üzerine icra dairesine bildirme süresi).

İİK 135/II (ihale edilen taşınmazda bulunan kişilerin zorla çıkarılma süresi).

İİK 146/1 (menkul rehininin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde ödeme süresi).

İİK 153/I (ipotekli alacaklının gaip olması veya borcu almaktan kaçınması halinde, ipotek bedelini icra dairesinden alması ve ipoteği çözmesi için kendisine verilen süre).

İİK 158/I (genel iflas yolu ile takiplerde; iflas talebine diğer alacaklıların itiraz süresi).

İİK 173/II (kam. sen. mah. iflas yolu ile takiplerde; iflas talebine diğer alacaklıların müdahale ve itiraz süresi).

İİK 178/II (borçlunun doğrudan doğruya iflas talebine alacaklıların itiraz süresi).

İİK 235/I (iflas sıra cetveline itiraz davasının açılma süresi).

İİK 270/III (hapis hakkı için defter tutturmuş olan kiralayana, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapması için verilecek süre).

İİK 272/II (kira süresi sona eren taşınmazları tahliye ve teslim süresi).

İİK 366/I (temyiz incelemesinin yapılma süresi).

### **20 gün;**

İİK 89/III (üçüncü kişinin, üçüncü haciz ihbarnamesi üzerine menfi tespit davası açtığına dair belgeyi icra dairesine teslim etme süresi).

İİK 134/II (ihalenin feshine ait ilk duruşmanın yapılma süresi).

İİK 218/II (iflasın basit tasfiyesinden alacakların asgari bildirilme süresi).

İİK 237/II (ikinci alacaklılar toplantısının yapılacağı tarihin önceden ilan süresi).

İİK 292/I (konkordatoda; alacaklıların, alacaklarını bildirmeye davet süresi).

### **1 ay;**

İİK 68b/II (hesap özetine itiraz süresi).

İİK 94/III (borçlunun zilyet olduğu ve olağanüstü zamanaşımı ile iktisap ettiği gayri menkul hakkında tescil davası açmak üzere alacaklıya verilen süre).

İİK 112/I (taşınır malların, satış talebinden itibaren satılma süresi).

İİK 126/I (arttırma ilanı süresi) *“gayri menkul satışlarında”*.

İİK 157 (geri alınan iflas talebinin yenilenme süresi).

İİK 242/I (ilgasın tasfiyesi sırasında satılacak gayri menkullerin ilan süresi).

İİK 272/I (tahliye emri göndererek takipte bulunma süresi).

İİK 336 (iflasın açıldığına dair ilandan sonra müflisin mallarını iflas idaresi emrine verme veya müflise olan borçları bildirme süresi).

**30 gün;**

İİK 18/III (tetkik merciindeki duruşmaların en fazla ertelenme süresi).

İİK 26/IV (taşınmazların tahliye ve tesliminde, taşınmaz içinde bulunup da, ilama dahil olmayan eşyanın borçlu tarafından, icra dairesinin teslim ettiği yerden ve alacaklıdan alınma süresi).

İİK 149/II (ip. par. çev. yolu ile ilamlı takiplerde; ödeme süresi).

İİK 149b/I-1 (ip. par. çev. yolu ile ilamsız takiplerde; ödeme süresi).

İİK 169a/I (kam. sen mah. hac. yolu ile takiplerde; borca itirazın incelenmesi için yapılacak duruşmaya çağırma süresi).

İİK 217 (tasfiyenin tatili ilanında yer alan süre).

**2 ay;**

İİK 44/III (ticareti terk eden tacirlerin haczi kabil malları üzerinde tasarrufta bulunmama süresi).

İİK 44/V (ticareti terk eden tacirlerin temlik hakkının sınırlanması konusunda sicile verilen şerh süresi).

İİK 84 (yetişmemiş mahsullerin haczedilebilme süresi).

İİK 123 (satışı talep edilen gayrı menkullerin satışını yapma süresi).

İİK 218/II (iflasın basit tasfiyesinde alacakların -azami- bildirilme süresi).

İİK 287/VI (konkordato mühletinin uzatılma süresi).

İİK 303/III (konkordatonun tasdikinden sonra, görevli kişinin borçlunun durumu hakkında mahkemeye rapor verme süresi).

**3 ay;**

İİK 111/II (borcun azami taksiyle ödenme süresi).

İİK 208/III (iflas idaresince; iflas tasfiyesinin yapılma şekli hakkında karar verme süresi).

İİK 232 (iflas idaresi tarafından, sıra cetvelinin düzenlenme süresi).

İİK 287/II (konkordato mühlet süresi).

İİK 347 (tetkik merciince bakılan suçlarda şikayet süresi).

**4 ay;**

İİK 163/II (iflas defterinin hüküm süresi).

İİK 327/I (fevkalade mühletin uzatılma süresi).

**6 ay;**

İİK 68/I (itirazın kesin olarak kaldırılmasını isteme süresi).

İİK 68a/I (itirazın geçici olarak kaldırılmasını isteme süresi).

İİK 169a/III (kam. sen. mah. hac. yolu ile takiplerde; borca itirazın incelenmesi sırasında tetkik merciince *“icranın muvakkatten durdurulması-na”* karar verilmesi üzerine, alacaklının tekrar tetkik merciinde dava açma süresi).

İİK 256 (iflasın tasfiye süresi).

İİK 269/III (temerrüt nedeniyle tahliye takiplerinde itirazın kaldırılmasını isteme süresi).

İİK 269a (temerrüt nedeniyle tahliye takiplerinde, tahliye isteme süresi).

İİK 285/V (konkordatonun feshi halinde; konkordato bilançosunda yazılı mal ve kıymetleri gösterme süresi).

İİK 309g/II (mal var. terki sur. konkordatoda; konkordato tasfiye memurlarının, rehinli alacaklıya, rehini paraya çevirmesi için verdiği süre).

İİK 318/I (fevkalade mühlet süresi).

İİK 329/II (fevkalade mühletin bitmesinden itibaren, yeniden fevkalade mühlet verilemeyecek süre).

**1 yıl;**

İİK 7/I (devlet aleyhine tazminat davası açma süresi).

İİK 44/II (ticareti terk eden tacirler hakkında iflas yoluyla takipte bulunma süresi).

İİK 67/I (itirazın iptali davası açma süresi).

İİK 72/VII (istirdat davası açma süresi).

İİK 78/II (haciz isteme hakkının düşme süresi).

İİK 106/I (haczedilen menkul malların satışını isteme süresi).

İİK 125/II (alacaklıların müracaat hakkının mahfuz tutulduğunu bildirim süresi) *“ipotekli borçlarda”*.

İİK 128a/II (kesinleşmiş kıymet takdirinin geçerlilik süresi).

İİK 134/VI (ailenin feshini -azami- isteme süresi).

İİK 143/III (aciz vesikasına dayalı takipte bulunma süresi).

İİK 143/VI (borçlunun mirasçılarının, “*aciz belgesine bağlanmış borcun zamanaşımına uğradığını*” ileri sürme süresi).

İİK 150e/I (menkul rehininin satışını isteme süresi).

İİK 152/III (rehin açığı belgesine dayalı, takipte bulunma süresi).

İİK 156/IV (iflas yoluyla adi takipte; iflas isteme hakkının bağlı olduğu hak düşürücü süre).

İİK 179b/IV (iflasın ertelenme süresi).

İİK 285/V (konkordato mühleti verilmemesi halinde, konkordato bilançosunda yazılı mal ve kıymetleri gösterme süresi) (konkordato mühletinin kaldırılması veya konkordatonun tasdik edilmemesi halinde, konkordato bilançosunda yazılı mal ve kıymetleri gösterme süresi).

İİK 347 (tektik merciinde bakılan suçlarda azami şikayet süresi).

## **2 yıl;**

İİK 106/1 (haczedilen gayrı menkullerin satışını isteme süresi).

İİK 150e/I (ipotekli gayrı menkullerin satışını isteme süresi).

## **5 yıl;**

İİK 280/I (zarar verme kastından dolayı iptalde, borçlu aleyhine haciz veya iflas yoluyla takipte bulunma süresi).

İİK 284 (tasarrufun iptali davasında hak düşürücü süre)İİK 309i/II (mal var. terki sur. konkordatoda; hak sahipleri tarafından tahsil edilme süresi).

## **10 yıl;**

İİK 7/I (devlet aleyhine tazminat davasının açılabilceği azami süre).

İİK 39/I (ilama dayalı takiplerin zamanaşımı süresi).

İİK 111/III (borcun, azami taksitle ödenme süresi).

İİK 362 (icra dairesince saklanmakta olan para ve eşyaları talep hakkının bağlı olduğu zamanaşımı süresi).

## **20 yıl;**

İİK 143/VI (aciz belgesine bağlanmış borçların zamanaşımına uğrama süresi).

İcra ve İflas Kanunu'nda yer alan bu süreler yapılacak işlemin niteliği göz önünde tutularak; 3 gün, 7 gün, 10 gün, 1 ay, 6 ay, 1 yıl vb... şeklinde belirlenmiştir. Özellikle, ilgililer için konulmuş sürelerin çok değişik uzunlukta öngörülmüş olması, ilgililerin bu sürelerin hepsini bilebilmelerini ve dolayısıyla yapılacak işlemi süresinde yapabilmelerini zorlaştırmakta ve pek çok uyuşmazlık bu sürelerin geçirilmesinden (kaçırılmasından) doğmaktadır. Sürelerin daha az çeşitli sürelerin tek süre olarak kanunda yer alması, kanunun ilgililer tarafından daha kolay, daha çabuk, daha az uyuşmazlıklara neden olacak biçimde uygulanmasını sağlayacaktır. Bu nedenle biz, tüm icra ve iflas takiplerinde ödeme emrine itiraz, şikayet süreleri ile borcu ödeme ve mal beyanında bulunma sürelerinin yedi gün olarak düzenlenmesini (öngörülmesini) talep ediyoruz.<sup>9</sup> Bu konudaki önerimiz benimsenirse *"kambyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takiplerde"*; borca ve imzaya itiraz süresi (İİK 168/4, 5) ile şikayet süresi (İİK 168/3) *"kambyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takiplerde"* itiraz ve şikayet süreleri (İİK 171/3) ve *"kambyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takiplerde"*; ödeme süresi (İİK 171/4) 5 günden 7 güne çıkarılmış olacaktır... Bu suretle, bu sürelerde hasıl olacak 2 günlük artışın takibi uzatacağı düşünülmemelidir. Burada önemli olan, İcra ve İflas Kanunu'nda tüm takiplerdeki itiraz/şikayet/ödemeler/mal beyanında bulunma sürelerinin 7 gün olduğu şeklinde bir bilincin ilgililerde yerleşmesini sağlamaktır. Böylece İcra ve İflas Kanunu, hiç olmazsa bu süreler yönünden daha sade, daha kolay uygulanabilir bir konuma getirilmiş olacaktır.<sup>10</sup>

Yasa'nın öngördüğü bu süreler, kural olarak kesindir. İlgililer bu süreleri sözleşme ile değiştiremezler. Ancak bu kurala ayrık durumun İİK m. 20'de düzenlenmiş olduğunu da burada belirtelim.

*"Sürelerin kesinliği"* daha çok *"ilgililer için konulmuş süreler"* de söz konusu olur. Buna karşın *"icra ve iflas organları için konulmuş süreler"* kesin değildir.<sup>11</sup>

<sup>9</sup> Hemen belirtelim ki daha önce 17.6.1977 tarihinde İstanbul Ticaret Odası'nca düzenlenen "İcra İflas Kanunu Uygulamasında Güncel Sorunlar Sempozyumu"nda icra ve İflas Kanunu'nda Yer Alan Bütün 3 ilâ 10 günlük sürelerin 7 gün olarak birleştirilmesi bu konudaki "İcra ve İflas Kanunu'ndaki Müddetlerin Değişikliği" isimli bildiriye hazırlayan sayın Av. Güngör Yener tarafından önerilmişti... (Bkz., a.g.m., Sempozyum, s. 81 vd. özellikle 120 vd.).

<sup>10</sup> Uyar, T. "Yargılamanın Gecikmesi ve Hızlanmasında Özellikle İcra Hukuku Açısından Hakim, Taraf ve Avukatların Rolü" (Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, 5-8 Nisan/2000, s. 167).

<sup>11</sup> Kuru, B., a.g.m., s: 633; Kuru, B., *İcra ve İflas Hukuku*, 1998, C: 1, s. 134, dipnot 8; Kuru, B. - Arslan, R. - Yılmaz, E., *İcra ve İflas Hukuku* (Ders Kitabı), 2003, s. 98, dipnot 5.

Kanun'un öngördüğü süreler, ancak yine kanunda öngörülen belirli durumlarda (İİK m. 256) icra iflas organlarınca uzatılabilir.

İcra ve İflas Kanunu'nda sürelerin yukarıdaki listenin incelenmesinden de görüleceği gibi çok değişik olarak öngörülmüş olması 17.6.1977 tarihinde İstanbul'da yapılan *"İcra ve İflas Kanunu'nun Uygulanmasında Güncel Sorunlar Sempozyumu"*nda uzun görüşme ve tartışmalara neden olmuştur. Sempozyumda, yapılacak yeni kanunda da *"özellikle 3-10 günlük sürelerin 7 gün olarak birleştirilmesi"*<sup>12</sup> *"15 güne kadar olan sürelerin 7 gün ya da tatiller de hesaba katılarak 8 gün olarak düzenlenmesi"*<sup>13</sup> görüşü ileri sürülürken, *"farklı sürelerin bir konuluş nedeni, bir mantığı ve amacı bulunduğu, bu nedenle süreleri sırf hatırdı kolay kalsın diye birleştirmenin mümkün olamayacağı"*<sup>14</sup> da savunulmuştur.

b. İcra ve iflas organlarınca belirlenen süreler: İcra ve İflas Kanunu bazı durumlarda sürenin icra ve iflas organınca genellikle, icra memurunca belirlenmesini öngörmüştür. Örneğin; İİK m. 18/III, 30/I, 36/I, 54, 54a, 112/I, 118/III, 130, 169a/I, 218 vd.

İcra ve iflas organınca belirlenen bu süreler de kural olarak kesindir. İcra ve iflas organı ancak kanunda açıkça öngörülen durumlarda örneğin; İİK m. 96/I, 287/IV, 327 vs. bu süreleri uzatabilir.

V. İcra ve İflas Kanunu'nda yer alan süreleri *"ilgililer için konulmuş süreler"* ve *"cebri icra organları için konulmuş süreler"* şeklinde de iki gruba ayırmak mümkündür.<sup>15</sup>

a. İlgililer için konulmuş süreler; takibin tarafları (alacaklı ve borçlu örneğin; İİK m. 16, 62, 67/IV, 69, 72/VII, 78/I, II, 89/IV, 96/II, 96/III, 99, 106/I vs. ve bazen de üçüncü kişiler örneğin; İİK m. 89/II, 89/III, 96/III, 97/VI, 97/IX için öngörülmüştür.

Bu süreler *"hak düşürücü"* niteliktedir. Kanun'un öngördüğü işlem belirlenen süre içinde yapılmazsa, bir daha yapılamaz. Örneğin; borca itiraz edilmemişse, (İİK m. 62) takip kesinleşir, hacizli malın satışı istenmezse (İİK m. 106) haciz kalkar.

Kanun yapıcı sadece iki durumda öngördüğü sürenin *"hak düşürücü süre"* olmayıp *"zamanaşımı süresi"* olduğunu belirtmiştir. Bunlar, aa) İİK m. 5 ve 6 gereğince açılacak tazminat (sorumluluk) davasının bağlı olduğu

<sup>12</sup> Yener, G., a.g.s., s. 5 vd., 120 vd.

<sup>13</sup> Suner, N., a.g.s., s. 116.

<sup>14</sup> Postacıoğlu, İ., a.g.s., s. 118 vd.; Alangoya, Y., a.g.s., s.125 vd.

<sup>15</sup> Kuru, B., a.g.m., s. 624 vd.; Kuru, B., a.g.e., s. 129 vd.; Kuru, B. - Arslan, R. - Yılmaz, E., a.g.e., s. 94 vd.

zamanaşımı süresine ilişkin İİK m. 7 bb. İlamlı ve ilamsız takiplerin zamanaşımına ilişkin İİK m. 39.

b. Cebri icra organları için konulmuş süreler; takibin tarafları değil, cebri icra organlarının yapacağı işlemler için örneğin; İİK m. 18/III, 61/I, 79/I, 96/II, 112/I, 123 vs. öngörülmüştür.

Bu süreler “hak düşürücü” nitelikte değildir. Cebri icra organının süresinden sonra yaptığı işlemler geçerli olur.<sup>16</sup> Ancak, süresi içinde yapılmamış olan işleminden dolayı ilgililer zarar görmüşlerse İİK m. 5’deki koşullar çerçevesinde Adalet Bakanlığı’na karşı “tazminat davası” açabilirler...

VI. Buraya kadar belirtilen süreler kural olarak “hak düşürücü süre” olduğundan, Borçlar Kanunu’ndaki nedenlerle kesilmez ve tatil edilemez. Sürelere uyulup uyulmadığını icra dairesi ve tetkik mercii kendiliğinden araştırır. İcra müdürünün belirlediği sürelerle karşı tetkik merciiine şikayet edilebilir.

VII. Sürelerin, ilgililerin istek ve iradesi dışında kaçırılmış olması halinde HUMK m. 166-174’de olduğu gibi “eski hale getirme yolu”na başvurulabilir mi? Kanun, sadece itirazlar için eski hale getirme yoluna benzeyen “gecikmiş itiraz” (m. 65) yolunu kabul etmiş ve şikayet süresinin zorlayıcı nedenlerle geçirilmiş olması halinde, ilgilinin “eski hale getirme yolu”na başvurma hakkının bulunup bulunmadığını açıkça düzenlemiş değildir.

Doktrinde “icra ve iflas hukukundaki sürelerin kaçırılması halinde de, medeni usul hukukunda olduğu gibi, aynı koşullarla eski hale getirme yoluna başvurulabilir” görüşü<sup>17</sup> yanında, “İcra ve İflas Yasası kendi kendine yeten bir bütün teşkil eder. Bu kanunda, HUM’ye açıkça yollama yapılmadıkça, HUMK hükümleri, icra ve iflas hukuku alanında uygulanmaz. Bu nedenle, sürelerin zorlayıcı sebep altında geçirilmesi halinde, eski hale getirme yoluna gidilemez” görüşü<sup>18</sup> ileri sürülmüştür.

İsv. Fed. Mah.<sup>19</sup>, “şikayet süresinin kesilmesi halinde kusurları varsa eski hale getirme yoluna başvurulabileceğini” kabul etmişken,<sup>20</sup> Yargıtay bu konuya

<sup>16</sup> Kuru, B., a.g.e., s. 130; Kuru, B., a.g.m., s. 626; Kuru, B. - Arslan, R. - Yılmaz, E., a.g.e., s. 95.

<sup>17</sup> Kuru, B., a.g.m., s. 636; Kuru, B., a.g.e., s. 135; Kuru, B., İcra ve İflas Kanunu Değişikliği Hakkında Düşünceler, 1962, s. 39 vd.; Ansay, S. Ş., Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, s. 38; Belgesay, M. R., İcra ve İflas Kanunu Şerhi, s. 26; Gürdoğan, B., İcra Hukuku, s. 22; Bilge - Önen, Medeni Yargılama Hukuku Dersleri, s. 309; Olgaç, S. - Köymen, H., İçtihatlarla İcra ve İflas Kanunu, s. 91.

<sup>18</sup> Postacıoğlu, İ., İcra Hukuku Esasları, 1982, s. 65; Üstündağ, S., İcra Hukukunun Esasları, 2004, s. 74, dipnot 193; Berkin, N., İcra Hukuku Rehberi, s. 121.

<sup>19</sup> BGE, 81 III s: 81; BGE, 86 III s. 31 vd.; BGE, 96 III, s. 93 vd. (Naklen; Kuru, B., a.g.m., s. 636, dipnot 35; a.g.e. s. 135, dipnot 15).

*“on gün olan temyiz süresinin geçirilmiş olması halinde, eski hale getirme yoluna başvurulamayacağı”* bakımından deyinmiş<sup>21</sup> ve *“HUMK m. 167’deki koşullar çerçevesinde başvurulması halinde, eski hale getirme talebinin kabul edilebileceğini”* ifade etmiştir.... Yine Yargıtay birkaç eski tarihli kararında *“icra hukukunda ‘eski hale getirme’ kurumun bulunmadığını”*<sup>22</sup> açıkça belirtmiştir...

1965 yılında 538 sayılı Yasa ile İcra ve İflas Kanunu’nda değişiklik yapılırken, *“hakların kaybolmasını önlemek”* amacıyla, Hükümet Tasarısı’nda İİK m. 16’ya, HUMK’ daki e –ki hale getirme hükümleri şikayet süresi hakkında da kıyasen uygulanır. Şu kadar ki, maninin kalkmasından itibaren başvurma süresi üç gündür şeklinde bir fıkra eklenmesi önerilmişken<sup>23</sup> bu öneri, Millet Meclisi Adalet Komisyonu’nca *“eski hale getirme müessesesinin şikayet süresi hakkında uygulanmasının icra muamelelerini geciktireceği ve uygulamada karışıklıklara sebebiyet vereceği”* gerekçesiyle<sup>24</sup> kabul edilmemiştir.

Kanımızca, eski hale getirmenin benimsenmesinden (kabulünden) sağlanacak yararlar, benimsenmemesinden uygulamada sağlanacak yararlardan daha fazladır. Bu nedenle, eski hale getirmenin icra ve iflas hukukunda da kabulü yerinde olacaktır.

VIII. Bu konuda son olarak, adli ara vermenin, İcra ve İflas Kanunu’ndaki süreleri etkilemeyeceğini belirtelim.

İcra ve İflas Daireleri’nin adli ara vermeden etkilenip etkilenmeyeceği konusunda kanunlarında açık bir hüküm yoksa da, *“adli ara vermenin mahkemeler için olduğu”* görüşünden hareket edilerek, icra iflas daireleri adli ara verme dışında tutulmaktadır.

Tetkik mercileri ise, *“basit yargılama usulünü”* uyguladıklarından (İİK m. 18), bu usule göre yürütülen işlerde de adli ara verme olmadığından (HUMK m. 176) bu mahkemeler de, adli ara vermede açık bulunmaktadır.

IX. İcra ve İflas Kanunu’nun tayin ettiği müddetler (süreler) *“kesin”* olup,<sup>25</sup> bunları değiştiren bütün sözleşmeler hükümsüzdür (İİK m. 20).<sup>26</sup>

<sup>20</sup> 16.12.1994 tarihinde yapılan ve 1.1.1997 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan İsv. Fed. İcra ve İflas Kanunu’ndaki son değişiklikte *“eski hale getirme”* kabul edilmiştir (Taşpınar, S., a.g.m., s. 612).

<sup>21</sup> Bkz.12. HD, 28.3.1996 T. 4052/4307; 14.6.1994 T. 7582/7865; 2.4.1991 T. 3365/4259; 29.3.1990 T. 10615/3520; 11.9.1989 T. 8291/10273 vb.

<sup>22</sup> Bkz., 12. HD, 18.4.1983 T. 1877/2973; İİD, 16.9.1957 T. 8454/5557; 19.6.1945 T. 258/1653.

<sup>23</sup> Kuru, B., a.g.m., s. 637.

<sup>24</sup> Bkz., İİK Değişikliği Hakkında Millet Meclisi Adalet Komisyonu Raporu, Dönem 1, Toplantı 2, Millet Meclisi 5. sayısı, 461, s. 64.

<sup>25</sup> Bkz., 25.10.1992 T. 9771/10508; 12.11.1990 T. 11930/11348; 4. HD, 17.12.1987 T. 9022/9320.

<sup>26</sup> Bkz., 12. HD, 29.11.1983 T. 7922/9626

Süreler, kamu düzenine ilişkin olduğundan, ilgililerce (icra dairesince, tetkik merciince) doğrudan doğruya göz önünde tutulur.

Kural olarak, süreleri değiştiren sözleşmeler hükümsüz ise de, üçüncü kişilerin hakkına etkili olmamak üzere, herhangi bir sürenin geçmesinden yararlanma hakkı olan borçlu, bu hakkından vazgeçebilir. Örneğin; borçlunun mallarının haczinin talep edilebilmesi için, ödeme emrinin itirazsız geçmesi (İİK m. 78/I) gerekir. Fakat, borçlu izin (onay) verirse,<sup>27</sup> bu süre içinde de haciz yapılabilir. Ancak, bu vazgeçme üçüncü kişilerin hakkına tesir ediyorsa, onlara karşı hüküm ifade etmeyeceğinden, bu vazgeçme sebebiyle konulan haciz de hükümsüz olur. Yukarıdaki örnekte; daha önce borçluya ödeme emri tebliğ ettirmiş ve süre itirazsız geçtiğinden dolayı, kendisine haciz isteme yetkisi gelmiş bir başka alacaklı varsa, bu alacaklı kendisinden sonra takibe geçen ikinci alacaklıya normal olarak haciz isteme yetkisi gelinceye kadar, borçlunun mallarını haczettirerek ikinci alacaklının önüne geçebilir. Bu nedenle, ikinci alacaklının, borçlunun onayı ile, itiraz süresi geçmeden koydurduğu haciz, birinci alacaklıya tesir etmez.<sup>28, 29</sup>

Aynı şekilde, ödeme emrinin, *“borcu kabul ettiğini, ödeme emrine itirazı olmadığını”* bildiren borçluya icra dairesinde tebliğ edilmiş olması halinde, takip borçlunun ödeme emrini aldığı (ve borcu kabul ettiği) tarihte değil, ödeme emrinin tebliği tarihinin üzerinden borca itiraz süresi geçtikten sonra kesinleşir. Borçlunun malları üzerine değişik kişiler tarafından konulmuş olan ihtiyati hacizlerin kesin hacze dönüşme tarihleri de, aynı şekilde borçlunun *“borcu kabul tarihi”* ne göre değil, ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiği tarihin üzerinden, borca itiraz süresi geçmesinden sonraki tarihe göre belirlenir...<sup>30</sup>

Keza, borçlu kanuni müddetin geçmesine rağmen, hacizli malın paraya çevrilmesine muvafakat ederse, bu muvafakat, haczin düşmesinden sonra aynı mal üzerinden, üçüncü bir şahsın haciz koymamış olması halinde hüküm ifade eder. Aksi takdirde, yani üçüncü bir şahsın haczi araya girdiği takdirde, borçlunun muvafakati (onayı) ile yapılan paraya çevrime işlemi hükümsüz olacaktır.<sup>31</sup> İİK m. 20, c 2’deki bu kural ancak süre *“borçlu yararına konulmuşsa”* İİK 88/I, 123, 166 gibi geçerli olur. Eğer süre *“kamu yararı ile konulmuşsa”* İİK 16, 96-99, 232, 235, 256 vb. veya sürenin düzenlenmesinde

<sup>27</sup> Bkz., 12. HD, 26.5.1988 T. 4723/6782.

<sup>28</sup> Kuru, B., a.g.e., s. 134; Kuru, B. - Arslan, R. - Yılmaz, E., a.g.e., s. 98; Postacıoğlu, İ., a.g.e., s. 101 vd.; Üstündağ, S., a.g.e., s. 76; Muşul, T., *İcra Hukuku*, s. 168.

<sup>29</sup> Bkz., 19. HD, 21.9.2000 T. 5233/5971; 6.7.2000 T. 4586/5458 vb.

<sup>30</sup> Bkz., 12. HD, 6.7.2000 T. 4586/5458; 17.5.2000 T. 1939/3447 vb.

<sup>31</sup> Postacıoğlu, İ., a.g.e., s. 102, 444; Berkin, N., *İcra Hukuku Rehberi*, s. 16.

“üçüncü kişilerin çıkarları da göz önünde tutulmuşsa” İİK 96, 110 vb. bu kural uygulama alanı bulmaz...<sup>32</sup>

Ayrıca belirtelim ki; “sürelerin kesinliği”, ilgililer için konulmuş sürelerde söz konusu olur. Buna karşın cebri icra organları için konulmuş süreler kesin değildir...<sup>33</sup>

X. Borçlunun, lehinde olan “süreden faydalanma hakkından feragati” süresinde, yapılan muameleye şikayet etmemek suretiyle zımni olabileceği gibi, dilekçe ile müracaat şeklinde veya icra dairesine sözlü olarak beyanda bulunmak gibi sarıh de olabilir. İcra Dairesi’nin, bu muvafakati (onayı) üçüncü kişilerin haklarına tesir edip etmemesi bakımından değerlendirip, alacaklının bu onayına dayanarak istediği işlemi yapması veya yapmaması gerekir.

XI. Kanun sadece, “herhangi bir müddetin geçmesinden istifade hakkı olan borçlunun” bu hakkından vazgeçebileceğini belirtmişse de, aynı durumda olan alacaklı da, “lehine konulmuş olan müddetten istifade hakkından” vazgeçebilir. Örneğin; alacaklının “takipte bulunduğu borçluya karşı iki sene içinde haciz ya da satış istemeyeceğine” dair beyanı, borçluya karşı geçerlidir.<sup>34</sup>

<sup>32</sup> Üstündağ, S., a.g.e., s. 76.

<sup>33</sup> Kuru, B., a.g.e., s. 134, dipnot 8; Kuru, B., - Arslan, R. - Yılmaz, E., a.g.e., s. 98, dipnot 5.

<sup>34</sup> Berkin, N., a.g.e., s. 16; Olgaç, S., - Köymen, H., İçtihatlarla İcra ve İflas Kanunu, s. 95.